

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 308. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386800400/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

Lige fra begyndelsen placerer Wilhelm sig i en speciel position. Han siger, at han på grund af sin fortrolighed med den bedragne ægtemand kendte mere til det grufalde forløb end alle andre med undtagelse af de direkte implicerede. Ligeledes fortæller han i sin histories optakt, at han tidligt foruroligedes af den senere fru L*'s skjulte flirteri og tvetydige væsen:

Det var ikke saameget Jf. W*'s Haandtryk, som det første Blik paa hendes Ansigt, der tilhvidskede mig: denne dejlige Pige er ikke for een Mand. (s. 71f)

Udsagnet er slående – og karakteristisk for Wilhelms egen fortællermæssige tvetydighed. For hvordan ser han dét, og hvordan kan han forstå hvad han ser? Hendes ydre røber jo ikke noget! Det er overhovedet hendes mest karakteristiske træk: Der er intet ved hende der røber hendes sanselige vellyst. Hun er den rene tækkelighed at se på. Men hendes lidenskabsløse ansigt skjuler i al sin blidhed noget for-dægtigt, siger han. Hvordan ved han det?

Det gør han selvfølgelig kun fordi han genkender sig selv i hende – fordi der skal en tyv til at fange en tyv, som det engelske sprog udtrykker det i en fast vending.

De ligner hinanden – fortælleren og hans fortællings kriminelle centrumfigur.

Sjovt nok kommer han selv til at anføre det! Endnu før han er kommet i gang med den egentlige historie, gør han lidt omstændeligt rede for, hvordan den selskabelige trekant mellem byens læge, præst og major er konstrueret. Lægen, L*, og majoren, H*, bor ved siden af hinanden, mens Wilhelm, C*, bor over for dem, således at de danner den rette vinkel CLH. Det er ikke sådan han angiver den, men det er sådan det hænger sammen. L* er centrum i deres spidsborgerlige samvær, ikke mindst fordi fru L* er det:

Frue L* var stille, men hendes hele Væsen havde noget imponerende, Noget som antydede en højere Aandsøverlegenhed, som hun dog aldrig søgte at gjøre gjældende (. . .) (s. 74)

Det er jo en meget positiv og betagende karakteristik af forbryderen. Og det bliver så meget desto mere påfaldende, når Wilhelm et ånde-

drat senere begynder at omrokere på trekantens bogstaver for at vise, at hvis parrene skulle have været parret efter gemyt og åndeligt slægtskab, skulle han og fru L* have været livspartnere!

Bemærkningen er helt neutral, men er netop derfor vigtig, for denne fortæller har kontrol over det han fortæller. Han fortæller historien mange år efter at begivenhederne har fundet sted, og han tillader sig at være sikker på at kunne udtale den moralske dom over det han har været vidne til. Derfor bliver hans lighed med fru L* i *ånds-overlegenhed* et raffineret selvudleverende træk i hans fortællings skrift. Hvis han fordømmer hende, må han forholde sig til sig selv. På denne diskrete måde relativiserer Blicher hans historie og udleverer den til læserens egen stillingtagen.

Men selvfølgelig er Wilhelms historie om dramaet ikke til at komme udenom. Uanset hvor farisæisk dømmende og personligt upålidelig han som fortæller er, gør begivenhederne indtryk. Elise L*'s adfærd er rystende i sin tilsyneladende samvittighedsfri ødelæggelse af ægteskab og venskab. Det er ubehageligt at læse om, hvordan det hele går ud over børnene. Denne sidste konsekvens har Elise vel ikke kunnet forudse, men alligevel må hun stå til ansvar for det kærlighedstab hun påfører sine børn. Og hun må selvfølgelig anses for skyldig i den stærke depression der fører til ægtemandens selvmord. Hendes erotiske udfoldelse er hensynsløs og destruktiv, deri har Wilhelm helt ret. Den stabile «Triangel», det stille, gode, muntre liv blev med ét bragt til ophør – sak, hvor forandret!

Men det hører til den fremragende novelles stærkeste elementer, at Elises tre breve til sin hemmelige elsker gengives direkte. De relativiserer fortællerens billede af den umenneskelige, sjæløse vampyrkvinde, ja, de tegner vel et helt andet. Elise taler sin kærligheds sag. Den hemmelige forbindelse til majoren er livgivende. På en måde kan man sige at hendes sanselighed ikke så meget er rettet mod en anden mand, som den er rettet mod det hemmelige rum manden befinder sig i i hendes sind. Det er ikke lægen hun er utro mod, hun er tro mod kærlighedens «dyrebare Gjenstand», som hun helt må hengive sig til og give både legeme og sjæl. Brevets kompromisløse og intense formuleringer modsiger Wilhelms påstande om at hun er uden indre varme. Tværtimod, der er en lidenskab i hende som står i voldsom kontrast til det provinsielle miljøes velordnede og selvgode idyl.